

**Прогноз
фітосанітарного стану та рекомендації щодо захисту основних
сільськогосподарських рослин у господарствах Львівської області
в серпні 2017 року**

За прогнозами фахівців Гідрометцентру, серпень поточного року передбачається з мінливими погодними умовами: спекотні дні змінюватимуться зниженням температури повітря, а дощові дні на посушливі періоди. Така синоптична ситуація позначатиметься на розвитку сільськогосподарських культур, а також життєдіяльності шкідників та хвороб в агроценозах області. Високий температурний режим прискорюватиме розвиток фітофагів, збільшуватиме шкідливість окремих комах, зокрема сисних, листогризучих і плодопошко-джууючих видів. Значно збільшиться ступінь забур'янення посівів польових культур. Інтенсивний розвиток хвороб у посівах технічних, овочевих культур та в плодкових насадженнях відбуватиметься за наявності краплинної вологи.

***ШКІДНИКИ І ХВОРОБИ ЗЕРНОВИХ, ЗЕРНОБОБОВИХ КУЛЬТУР ТА
БАГАТОРІЧНИХ ТРАВ***

Повсюди у незібраних посівах **колосових культур** і у валках скошених хлібів дохарчовуватимуться **клоп - шкідлива черепашка** та інші види **хлібних клопів**, які надалі перелітатимуть в лісосмуги і ліси для перезимівлі. Першочергове і в стислі строки збирання прямим комбайнуванням урожаю високопродуктивних сортів пшениці і насінневих посівів перешкоджатиме завершенню живлення клопів, що в подальшому обмежить чисельність популяції.

В серпні на **сходах падалиці, злакових бур'янах та кукурудзі** розвиватимуться **злакові мухи (шведські, гессенська, ін.), цикадки, попелиці, хлібні блішки**, інші спеціалізовані фітофаги **зернових культур**, які у вересні перелітатимуть на сходи озимини. На незібраних посівах колосових культур та злакових бур'янах **хлібні жуки** закінчуватимуть живлення, спарюватимуться, відкладатимуть яйця. Ретельна підготовка ґрунту під культуру (впровадження волого- і енергозберігаючих технологій, оптимальна система удобрення та інше) і передпосівне протруювання насіння препаратами інсектицидної дії зменшать шкідливість комах.

За встановлення посушливої погоди в ареалі поширення **хлібної жужелиці (туруна)** стримуватиметься вихід на поверхню ґрунту жуків, які перебувають в літній діапаузі, що в свою чергу може негативно вплинути на розвиток фітофагів. За умови випадання опадів жуки виходитимуть на поверхню ґрунту наприкінці місяця, спарюватимуться й відкладатимуть яйця, зосереджуючись поблизу скирт, у купках рослинних решток, полови з зерном, падалиці. Надалі, з появою сходів озимих зернових, турун мігруватиме на посіви для продовження яйцекладки. Личинки відроджуватимуться наприкінці серпня - на початку вересня і живитимуться падалицею зернових культур, злакових бур'янів.

Для запобігання пошкоджень озимини жужелицею обов'язково дотримуються сівозміни з виключенням стерньових попередників під озими

зернові культури. При висіванні зернових по стерньовим попередникам для попередження зрідження рослин та збереження сходів від пошкоджень **хлібним туруном**, гусінню **підгризаючих совок**, личинками **грунтових** шкідників, проводять передпосівне протруювання насіння тіаметоксамом, 350 г/л, 0,4-0,5 л/т; імідаклопридом, 700 г/кг, 0,25-0,5 кг/т (круїзер, т.к.с., 0,4-0,5 л/га; рубіж, к.е., 2 л/т; юнта Квадро, т.к.с., 1,4-1,6 л/т, тощо).

Насіння **зернових культур** цього річного врожаю уражене збудниками **фузаріозу, септоріозу**, інших фітопатогенів. Зважаючи на фітосанітарний стан зібраного зерна, призначене для сівби насіння високих посівних кондицій підлягає обов'язковій лабораторній фітоекспертизі, за якою визначають видовий склад наявних на зерні збудників хвороб. Це дозволить обґрунтовано вибрати протруйник відповідного спектра фунгітоксичної дії та рівня захисної спроможності стосовно комплексу хвороб. Вибираючи протруйник, необхідно враховувати не лише наявні на насінні і в ґрунті фітопатогени, а й ті стресові умови, які вплинуть на рослини в полі. Дуже важливо враховувати живлення рослин, а також запаси вологи в ґрунті, які забезпечують рівномірні й дружні сходи. Протруюють насіння за день або в день сівби системними препаратами, які знищують зовнішню і внутрішню інфекцію (вінцит, к.с., 2 л/т, вітавакс 200 ФФ, в.с.к., 2,5-3 л/т, дерозал, к.с. 0,5 л/т, кінто Дуо, к.с., 2-2,5 л/т, максим Стар, т.к.с., 1-1,5 л/т, інші). З метою стримування росту, підвищення морозостійкості, посухостійкості та покращення фізіологічних показників, одночасно з протруюванням, насіння обробляють регуляторами росту рослин. Для підвищення стійкості рослин проти вірусних хвороб та інших шкідливих організмів проводять передпосівну інкрустацію мікроелементами (сполуки добирають з урахуванням результатів агрохімічного аналізу ґрунту).

У посівах **зернової кукурудзи** продовжать живлення **злакові попелиці, цикадки**, гусінь **листогризучих совок, стеблового метелика**, в більшості районів Львівщини розвиватиметься і шкодитиме карантинний об'єкт **західний кукурудзяний жук (діабротика)**. За умов вологої й теплої погоди та при пошкодженні качанів гусінню зазначених лускокрилих комах розвиватиметься і поширюватиметься **фузаріоз**. Повсюдно прогресуватиме **темно-бура плямистість**, місцями рослини хворітимуть на **пухирчатую сажку**.

Після очищення, сушіння та сортування **гороху** за наявності в 1 кг насіння 10 і більше екземплярів **горохового зерноїда** до виходу жука з горошини проводять знезараження алтоксом, магтоксеном, фостоксеном, токсіфосом тощо.

В посівах **сої** під час формування – дозрівання бобів шкодитимуть **бобова попелиця, трипси, павутинний кліщ**, місцями – гусінь **акацієвої вогнівки** і **совок**, імаго **сітонів**. За надпорогової чисельності шкідників (листогризучі совки 1-3 гусені на кв.м, акацієва вогнівка 1-2, тютюновий трипс 10-15 екз. на рослину, 10% заселених рослин павутинним кліщем, 50-60 на кв.м жуків бульбочкових довгоносиків) проводять обприскування посівів препаратами на основі фозалону, 350 г/л, 1,5-2 л/га; диметоату, 400 г/л, 1,5 л/га; хлорпірифосу, 480 г/л, 0,8-1,2 л/га, ін.

За підвищеної вологості повітря, опадів і температури в межах 15...20°C імунітет рослин сої послаблюватиметься, що обумовлюватиме їх інфікування

сірою гниллю (t 15...20°C), *пероноспорозом* (t 15...17°C), *альтернаріозом*, *фомопсисом* (t 20...25°C, мін. 10°C, макс. 36°C), *церкоспорозом*, *бактеріозом*, *вірусними*, іншими хворобами. Розвиток і розповсюдження мікоінфекцій призупиняють захисні обприскування дозволеними фунгіцидами відповідно до регламентів існуючих технологій. За 14 днів до збирання урожаю при вологості насіння сої 35-40% проти білої та сірої гнилей, фомопсису проводять десикацію дикватом, 150 г/л, 2-3 л/га; гліфосату калійною сіллю, 551 г/л, 2,4 л/га, ін.

Протягом серпня у посівах **багаторічних бобових трав** (люцерна, конюшина, еспарцет), зокрема, насінниках, будуть розмножуватись та пошкоджувати культури різноманітні *довгоносики* (*тихіус*, *аніон*, *бульбочкові*), *клопи*, *трипси*, *попелиці*, *товстоніжка*, *совки*. За оптимальних погодних умов трави хворітимуть на *буру плямистість*, *антракноз*, *аскохітоз*, *іржу*.

Під час цвітіння **бобових трав** - на початку відкладання яєць совками проводять розселення трихограми у кількості 100-150 тис. особин на гектар, а через 7-8 днів в період масової яйцекладки випуск трихограми повторюють. За надпорогової чисельності комах-фітофагів застосовують піриміфос-метил (актеллік, к.е., 1 л/га), диметоат (бі-58 новий, к.е., 0,5-1 л/га), фозалон (золон, к.е., 1,4-2,8 л/га – насінники), хлорпірифос (дурсбан, к.е., 1,5 л/га – насінники), альфа-циперметрин (фастак, к.е., 0,15-0,2 л/га), інші. Одночасно з інсектицидами застосовують мікроелементи (борна кислота, молібдат амонію, 0,3-0,6 кг/га). При побурінні 80-90% головок конюшини проводять десикацію насінневих ділянок дикватом, 150 г/л (реглон супер, в.р.к, 3 л/га).

ШКІДНИКИ І ХВОРОБИ ТЕХНІЧНИХ КУЛЬТУР

За сприятливих гідротермічних умов серпня в агроценозі **цукрових буряків** прогресуватимуть *церкоспороз*, *рамуляріоз*, *фомоз*, *пероноспороз*, місцями проявляться *вірусні жовтяниці* і *мозайка*, *гнилі* і *парша коренеплодів*, *дуплистість*, тощо. Оздоровлення посівів проводять при появі ознак захворювань: від *пероноспорозу* – диметоморф, 90 г/кг + манкоцеб, 600 г/кг, 2 кг/га; *тріадимефон*, 200 г/л + *флутріяфол*, 150 г/л, 0,2-0,5 л/га; окремих плям *церкоспорозу* на 3–5% рослин – *карбендазим*, 500 г/л, 0,3–0,4 л/га; *тебуконазол*, 133 г/л + *прохлораз*, 267 г/л, 0,75-1 л/га; за ураження *борошнистою россою* 5–10% рослин та іншими хворобами листя – *ципроконазол*, 80 г/л + *пропіконазол*, 250 г/л, 0,5 л/га, *епоксиконазол*, 187 г/л + *тіофанат-метил*, 310 г/л, 0,4-0,6 л/га; *пропіконазол*, 250 г/л, 0,5 л/га; *тебуконазол*, 167 г/л + *тріадименол*, 43 г/л + *спіроксамін*, 250 г/л, 0,6 л/га, *беноміл*, 500 г/кг, 0,6-0,8 кг/га, інші.

Шкідливість *листяної бурякової попелиці* обмежуватимуть погодні умови та діяльність ентомофагів. В окремих посівах буряків за допорогової чисельності розвиватимуться *бурякові щитоноски*, *блішки*, *мінючі мухи*, гусінь *листогризучих* і *підгризаючих совок*, в північних районах ймовірні пошкодження коренеплодів личинками *звичайного бурякового довгоносика*. Під час масового відкладання яєць видами совок другої генерації ефективним є випуск трихограми. У вогнищах з надпороговою чисельністю фітофагів проводять хімічні обробки *арріво*, к.е., 0,4 л/га, *Бі-58 новим*, к.е., 0,5–1 л/га, *дурсбаном*, к.е., 2–2,5 л/га, *золоном*, к.е., 3–3,5 л/га, *децисом профі*, в.г., 0,05-0,1 кг/га. Обробки слід закінчувати за 30 днів до збирання врожаю.

На соковитих частинах рослин **соняшнику** розвиватимуться *геліхризова, листова бурякова та інші види попелиць, цикадки, трипси*, що може знизити кількість і якість врожаю та сприяти поширенню *вірусних* хвороб. Ядра сім'янок заселятимуть і пошкоджуватимуть різноманітні *клопи (ягідний, польовий, люцерновий, інші)*, що негативно впливатиме на олійність і схожість насіння. Вогнищами шкодитиме гусінь *листогризучих совок (совка-гамма, ін.), стеблового (кукурудзяного) метелика*. Під час наливу насіння соняшник захищають дозволеними препаратами згідно «Переліку».

При встановленні помірних температур повітря, за частих опадів і підвищеної вологості соняшник уражуватимуть *несправжня борошниста роса, біла та сіра гнилі, фомоз, бактеріоз, септоріоз, іржа*, інші хвороби, а за відсутності опадів - *вертицильозне в'янення*. За високого вологозабезпечення ($ГТК > 1,5$) і вологості насіння 25-30% на початку побуріння кошиків для обмеження розвитку хвороб проводять десикацію посівів ізопропіламіною сіллю гліфосату, 480 г/л, 3 л/га; гліофосинатом амонію, 150 г/л, 2 л/га (за вологості насіння 33-37%), дикватом, 150 г/л, 2-3 л/га; диметиламіною сіллю гліфосату, 608 г/л, 2 л/га; гліфосату калійною сіллю, 551 г/л, 2,4 л/га тощо.

У серпні на рослинах **хмелю** триватиме живлення *хмелевої попелиці, павутинного кліща*, осередково можливі пошкодження *багатоїдними шкідниками*. За помірної температури і високої вологості повітря розповсюджуватиметься *пероноспороз*. Під час формування шишок проти пероноспорозу насадження оздоровлюють фунгіцидами на основі фосетилу алюмінію 800 г/кг, 3-5 кг/га; диметоморфу, 500 г/кг, 2-3 кг/га, азоксістробіну, 250 г/л, 0,8-1,2 л/га; мандіпропаміду, 250 г/л, 0,4-1,6 л/га тощо, наступні обробки проводять за потреби, узгоджуючи їх зі строками збирання врожаю (остання – за 20-30 днів до збирання). Від сисних шкідників ефективними є фосфорорганічні інсектициди (Бі-58 новий, к.е., 1,5-6 л/га, данадим стабільний, к.е., 4-6 л/га, дурсбан, к.е., 1,5 л/га, інші).

Впродовж 15-25 серпня проходить посів **озимого ріпаку**, який коригують за наявністю доступної вологи в ґрунті. На початкових етапах органогенезу можуть суттєво знижувати потенціал рослин комплекс *ґрунтових шкідників* та різноманітних *фітопатогенів* (збудники *пліснявіння насіння, чорна ніжка, фомоз, альтернаріоз, пероноспороз, гнилі*, ін.). Очищене та відкаліброване кондиційне насіння обов'язково протруюють інсектицидно-фунгіцидними препаратами, вносять збалансовану норму добрив. Застосовують протруйники на основі тіаметоксаму, 350 г/л; клотіанідин, 400 г/л + бета-цифлутрин, 80 г/л; тіаметоксам, 280 г/л + металаксил-М, 33,3 г/л + флудіоксоніл, 8 г/л; імідаклоприду 600 г/л; фіпронілу, 250 г/л; суміші імідаклоприд, 600 г/л (3,5 л/т) + (тирам, 332 г/л + карбендазим, 148 г/л), 5,5 л/т.

За умов сухої спекотної погоди серпня небезпеку для проростків насіння та сходів **ріпаку** становитиме літнє покоління *хрестоцвітих блішок* (ЕПШ 3-5 жуків на кв.м). За помірної вологості повітря і температури 20...26°C у посівах житиметься гусінь *біланів* (ЕПШ 3-5 екз./рослину), *підгризаючих і листогризучих совок* (2 екз./кв.м). При досягненні зазначеного порогу шкідливості проводять крайове або суцільне обприскування дозволеними інсектицидами відповідно до регламентів існуючих технологій.

При поширенні падалиці колосових культур на ріпаковій ниві вносять досходові гербіциди на основі пропізохлору, 720 г/л. За проростання падалиці до сходів культури чистота посівів контролюється грамініцидами на основі клетодиму (120 або 240 г/л). Так, найчутливішою стадією щодо дії грамініцидів для самосівів пшениці є фаза одного-двох листків (ВВСН 09-13), для ячменю – початок кушення або поява чотирьох-шести листків (ВВСН 23-24).

ШКІДНИКИ І ХВОРОБИ КАРТОПЛІ ТА ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР

В посівах **картоплі** та інших пасльонових культур продовжуватиметься живлення жуків і личинок **коларадського жука** другої генерації, чисельність і шкідливість яких обмежуватимуть погодні умови та фенологічний розвиток рослин. За підвищеної вологості повітря, рясних рос, різких коливань денних і нічних температур **фітофтороз**, **альтернаріоз**, інші хвороби прогресуватимуть та створюватимуть епіфітотійну ситуацію. Суха спекотна погода сприятиме поширенню **вірусних** інфекцій, переносниками яких є сисні фітофаги. **Чорна ніжка**, **плямистості**, **бактеріальні** хвороби прогресуватимуть за умов підвищеної вологості. Оздоровлення рослин фунгіцидами проводять з врахуванням строків збирання врожаю, застосовуючи диметоморф, 90 г/кг + манкоцеб, 600 г/кг, 2 кг/га; азоксістробін, 200 г/л + дифеноконазол, 125 г/л, 0,75-1 л/га; пропінеб, 613 г/кг + іпровалікарб, 55 г/кг, 2-2,5 кг/га; цимоксаніл, 250 г/кг + фамоксадон, 250 г/кг, 0,6 л/га, інші. При роботі з засобами захисту рослин обов'язково дотримуються загальноприйнятих державних санітарних правил ДСП 8.8.1 та правил особистої гігієни.

У насадженнях **капусти** середніх і пізніх строків досягання шкодитиме гусінь **біланів**, **совок**, **молі**, місцями- **хрестоцвіті клопи**, **прихованохоботники**, **бариди**. Помірно волога погода обумовлюватиме масовий розвиток **капустяної попелиці**. Пізні сорти капусти при потребі захищають тіаметоксамом, 250 г/кг, 0,07-0,09 л/га, дифлубензуроном, 250 г/кг, 0,08-0,12 кг/га; люфенуроном, 50 г/л, 0,4 л/га, іншими, дотримуючись санітарних вимог щодо збирання врожаю.

Повсюдно рослини капусти хворітимуть на **судинний** та **слизовий бактеріоз**, осередково спостерігатиметься розвиток **фомозу**, **пероноспорозу**. Регулювання захворювань досягається через обробки дозволеними фунгіцидами за регламентами існуючих технологій.

У посівах **огірків**, інших **гарбузових культур** розвиватимуться **баштанна попелиця**, **тютюновий трипс**, подекуди **павутинний кліщ**. При надмірному зволоженні, різких перепадах денних і нічних температур розвиватимуться **бактеріоз**, **пероноспороз**, **антракноз**, місцями **борошниста роса**, інші хвороби. Хімічний захист овочевих та баштанних культур узгоджують з санітарними вимогами.

ШКІДНИКИ І ХВОРОБИ ПЛОДОВИХ КУЛЬТУР

При збереженні в серпні теплої з помірними опадами погоди в **яблуневих садах** спостерігатиметься шкідливість **сисних комах** (**попелиць**, **плодових кліщів**, **медяниць**, **щитівок** і **несправжніх щитівок**). Завершуватиметься розвиток гусені **яблуневої плодожерки** першого покоління, а за подальшого значного зростання суми ефективних температур

розвиватиметься її друге покоління. Зимові сорти **яблуні і груші** хворітимуть на **паршу, плодову гниль, плямистості**, у **кісточкових** насадженнях розвиватимуться **кокомікоз, клястероспориоз**, інші фітопатогени.

За надпорогової чисельності шкідників та вогнищ хвороб проводять захисні обробки садів дозволеними препаратами відповідно до існуючих систем, враховуючи термін очікування перед збиранням врожаю. Проти яблуневої плодожерки на початку серпня дерева обприскують феноксикарб, 75 г/л + люфенурон, 30 г/л, 1 л/га або хлорантраніліпрол, 200 г/л, 0,150-0,175 л/га з додаванням проти парші і плодової гнилі манкоцебу, 800 г/кг, 2-3 кг/га, каптану, 500 г/кг, 3 кг/га; дитіанону, 700 г/кг, 0,5-1 кг/га; тебуконазолу, 250 г/л, 0,4-0,5 л/га; проти борошнистої роси додають пенконазол, 100 г/л, 0,3-0,4 л/га; сірку, 800 г/кг, 6 кг/га; дифеноконазол, 250 г/л, 0,15-0,2 л/га або аналоги. Наприкінці серпня зимові сорти яблуні проти парші, плодової гнилі, інших хвороб плодів під час зберігання обприскують тіофанат-метилом, 700 г/кг, 1-1,2 кг/га або флудіоксоніл, 250 г/кг + ципродиніл, 375 г/кг, 0,75-1 кг/га не пізніше, як за 20 днів до початку збору врожаю. Відразу після збору врожаю і ще двічі з інтервалом 12 днів кісточкові дерева оздоровлюють від кокомікозу ципродинілом, 750 г/кг, 0,25-0,3 л/га або тіофанат-метилом, 700 г/кг, 1 кг/га, дотримуючись чергування препаратів і враховуючи строк очікування перед збиранням врожаю. Наприкінці літа проти вишневого слизистого пильщика, попелиць на вишневих або черешневих деревах проводять обприскування фозалоном, 350 г/л, 2,8 л/га або тіаклопридом, 480 г/л, 0,25-0,3 л/га. Обов'язково збирають і знищують червиву падалицю, обрізають в'янучі гілки, рихлять ґрунт під кронами з метою знищення шкідників, які мігрують в ґрунт на заляльковування, знімають павутинні гнізда і т.д.

БАГАТОЇДНІ ШКІДНИКИ

Протягом місяця в посівах **кукурудзи** та інших товстостеблих культур розвиватиметься гусінь **стеблового кукурудзяного метелика**, шкідливість якої зростатиме за встановлення помірно теплої і вологої погоди. При підвищенні вдень температури повітря та низької вологості висихатимуть яйцекладки метеликів, пригнічуватиметься розвиток шойно відродженої гусені та спостерігатиметься її часткова загибель. Чисельність і шкідливість личинок стеблового метелика регулюють за наявності 6-8% рослин з гусінню фітофага першого і другого віків, проводячи обприскування посівів піретроїдами (карате зеон, к.е., рубін, КЕ, 0,2 л/га; децис f-Люкс, КЕ, 0,3 л/га; кайзо, в.г., 0,2 л/га); антраніламидами (кораген, к.с., 0,15 л/га), тощо.

Протягом місяця триватиме літ метеликів **підгризаючих совок (озима, оклична, іпсилон, інші)** другого покоління, відкладання ними яєць та розвиток гусені у посівах **цукрових буряків, соняшнику**, особливо пізніх строків сівби, **овочевих культур, багаторічних трав, парів**. Тепла і помірно волога погода, наявність квітучих рослин сприятимуть формуванню та реалізації потенційної плодючості самиць совок. Чисельність совок обмежують утриманням парів чистими від бур'янів, випуском трихограми на початку та під час масового відкладання яєць, розпушуванням міжрядь. За надпорогової чисельності гусені молодших віків застосовують суміші фосфорорганічних і піретроїдних

інсектицидів у половинних нормах відповідно до регламентів існуючих технологій. Ефективним у посадках капусти є використання гормональних препаратів та інгібіторів синтезу хітину (дімілін, з.п., 0,08-0,12 кг/га; матч, к.е., 0,4 л/га; номолт, к.с., 0,3 л/га, інші), які використовують відповідно до регламентів існуючих технологій.

Гусінь *листогризучих совок* другого покоління (*капустяна, совка-гамма, городня, люцернова, С-чорне, гречкова* та ін.) повсюди розвиватиметься і шкодитиме **овочевим, просапним культурам, багаторічним травам**, іншим. За сприятливих гідротермічних умов можливе істотне збільшення чисельності та шкідливості лускокрилих комах. Хімічні засоби використовують за перевищення ЕПШ відповідно до регламентів існуючих технологій, дотримуючись санітарних правил. При цьому використовують фосфорорганічні (золон, к.е., 1,6-2,0 л/га), піретроїдні інсектициди (альтекс, к.е., 0,10-0,15 л/га; децис Профі, ВГ, 0,035 л/га; децис f-Люкс, КЕ, 0,25-0,3 л/га; сумі-альфа, КЕ, 0,2 л/га; ф'юрі, в.е., 0,1-0,15 л/га, або інші). Важливим заходом, що обмежує період живлення гусені совок на соняшнику, є передзбиральна десикація культур, яка прискорює їх дозрівання.

За спекотної посушливої погоди ($t^{\circ} 25...30^{\circ}\text{C}$) на пасовищах і узбіччях доріг триватиме живлення **нестадних** видів *кобилок, коників*.

В окремих осередках посівів **багаторічних трав, цукрових буряків, кукурудзи, соняшнику, овочевих та неорних земель**, можлива поява та розвиток *лучного метелика* залітної популяції.

В серпні на **стерні зернових колосових культур** спостерігатиметься активне живлення *мишоподібних гризунів* та розпочнеться міграція шкідників в посіви овочевих та пізніх просапних культур. Після збирання врожаю зернових колосових і оранки полів створяться несприятливі умови для життєдіяльності гризунів, особливо зеленоїдних форм - *сірих полівок*. Це змусить їх переселятися на плантації соковитих **овочевих, пізніх просапних культур, багаторічних трав**, на зарослі бур'янами **узбіччя шляхів та зрошувальних каналів**, надалі – на сходи **озимих культур**.